

तदीयमाक्रन्दितमार्तसाधोः R. 2. 28. -2 Lamentation, weeping, V. 1.

आक्रन्दन् a. Calling out in a weeping tone, weeping, shouting at; परस्परक्रन्दिनि चक्रवाकयोः Ku. 5. 26.

आक्रम 1. U. 1 To go towards or near, approach; अन्तरिक्षम्, आश्रमम् &c. -2 To step or tread upon; आ वो मूर्धानमक्रमीम् Rv. 10. 166. 5; enter, fill, take possession of, cover, भुजगपतिरयं मे मार्गमाक्रम्य सुप्तः Mk. 9. 12 covering; खं केशवोऽपर इवाक्रमितुं प्रवृत्तः 5. 2; छायामप्याक्रमितुम् Ve. 3; Śi. 8. 28 to enter or cross; Ms. 4. 130; Y. 1. 152; पदा मस्तकमाक्रम्य Ms. 11. 43; जम्बुद्वीपमाक्रम्य H. 3; आक्रामति धूमो हर्म्यतलम् Mbh. and Kāśi. on P. 1. 3. 40. -3 To occupy, extend over; योजनानां सहस्राणि बहूनाक्रम्य तिष्ठति Ks. 1. 15. -4 To attack, invade, seize, fall upon, conquer, overcome, vanquish; पश्चिमावक्रानाक्रम्य H. 1; सर्वैर्द्वं प्रसते बन्धुराक्रम्य ज्ञातिभावतः 2. 97; पौरस्त्यानेवमाक्रामस्ताञ्जनपदाञ्जयी R. 4. 34; H. 4; तं न... शेकुराक्रमितुमन्यपाथिवाः R. 19. 48; Śi. 1. 70. -5 To surpass, excel, eclipse. -6 To undertake, begin, commence. -7 (Ā.) To rise, come up (as the sun); यावत्प्रतापनिधिराक्रमते न भातुः R. 5. 71, आक्रमते सूर्यः Mbh. on P. I. 3. 40. -8 To ascend, mount, occupy (as sky, throne &c.); अजो नाक्राम क्रमतां तृतीयम् Av. 9. 5. 1. दिवमाक्रममाणेव Bk. 8. 23; Śi. 18. 14, 51; सिंहासनम्, स्वर्गलोकम्, ध्वजम् &c. -9 to lie heavily upon, to press (as a load). (For further illustrations of the several senses see आक्रान्त below). -Caus. (क्र-क्र-मयति) To cause to enter, introduce, show into; स तैराक्रमयामास शुद्धान्तम् Ku. 6. 52.

आक्रमः, -मणम् 1 Coming near, approaching. -2 Falling upon, attacking; an attack; हरिराक्रमणेन संनतिं किल विभीत भियेत्यसंभवः Śi. 16. 34. -3 Seizing, taking, covering, occupying. -4 Overcoming; obtaining. Vāj. 15. 9. -5 Spreading or going over, surpassing. -6 Mounting overloading. Bhāg. 7. 5. 44. -7 Might, valour. -8 Possession of learning &c. -9 Food. -10 A step for ascending; केनाक्रमेण यजमानः स्वर्गं लोकमाक्रमते Bri. Up. 3. 1. 6.

आक्रान्त p. p. 1. Seized, taken possession of, overpowered, defeated, vanquished, overcome; आक्रान्तविमानमार्गम् R. 13. 37 reaching upto; हजां Pt. 5. 52; दिदृक्षां हृदयः Dk. 141 seized with; आतपाक्रान्तोऽयमुद्देशः M. 3 exposed to heat; आक्रान्तपूर्वमिव भुजङ्गम् R. 9. 79 trodden or trampled under foot; filled with, full of, occupied, covered, overspread; शुशुभे तेन चाक्रान्तं मङ्गलयतनं महत् R. 17. 29; Bh. 2. 108; बलिभिर्मुखमाक्रान्तम् Bh. 3. 14, 62; U. 2. 20; Mv. 5. 40; Śi. 1. 70; H. 1. 22; Dk. 141; K. 55; Ve. 2. 27; मति having the mind engrossed or occupied; U. 5. 19; Māl. 9. 49; so मदनं, भयं, शोकं &c. -2 Loaded (as with a burden); pressed by; शैलक्रान्तेन यो मुक्तस्तस्यारावः सुदारुणः Rām. 7. 16. 36. भाराक्रान्ता वसुधरा Mk. 8. 6; K. 118; साक्रान्ता जघनस्थलेन गुरुणा गन्तुं न शक्ता Amaru. 34. -3 Surpassed, eclipsed, superseded;

R. 10. 38, Ve. 5, आक्रान्ता तिलकक्रियापि तिलकैः M. 3. 5. -4 Obtained, possessed of; वर्णान्तराक्रान्तपयोधराग्राम् R. 14. 27; Ki. 11. 7. -5 Accompanied, attended. -6 Pained, distressed. -7 Graced, adorned, decorated; न खलु नरके हाराक्रान्तं घनस्तनमण्डलम् (शरणम्) Bh. 1. 67. -8 Seated, ridden; निर्ययुस्तुरगाक्रान्ताः Rām. 6. 127. 13. -Comp. -नायका (In drama) One whose lover is won or kept in obedience. -मति a. Mentally overcome, deeply impressed.

आक्रान्तिः f. 1 Placing upon, occupying; stepping or treading upon; आक्रान्तिसम्भावितपादपीठम् Ku. 3. 11. -2 Overcoming, pressing upon, loading; पृथुजघनभराक्रान्तिमन्दैः प्रयातैः Mu. 3. 10. -3 Ascending, rising. -4 Might, valour, force; तः ind. From violence; आक्रान्तितो न वशमेति महान्परस्य Śi. 5. 41. -5 Assault, taking away (अपहारः); यो भूतानि धनाक्रान्त्या वधात्केशाच्च रक्षति Mb. 12. 97. 8.

आक्रामकः An invader.

आक्री 9 U. To purchase, buy; obtain.

आक्रयः 1 A dealer, petty trader, a pedlar. -2 Trade, Commerce.

आक्रीड् 1 U. To play, sport, amuse oneself.

आक्रीड् a. Playing, sporting. -डः, -डम् 1 Play, sport, pleasure; गजेन्द्राक्रीडमथिता Rām. 7. 26. 42. -2 A pleasure-grove, pleasure-garden; (प्रमानाक्रीड उद्यानम्। Ak.); देवाक्रीडशताकीर्णम् Rām. 2. 50. 15. कमप्याक्रीडमांसाद्य तत्र विश्रमिषुः Dk. 12. कुबेरस्यापि चाक्रीडं प्रागेव वसुधामिमाम् Bu. Ch. 4. 10. -Comp. -गिरिः, -पर्वतः A pleasure-hill; आक्रीडपर्वतास्तेन कल्पिताः खेषु वेदमसु Ku. 2. 43.

आक्रीडनम् Sporting, playing.

आक्रीडिन् a. Playing.

आकुश 1 P. 1 To cry, cry out loudly; अये गौरीनाथ त्रिपुरहर शम्भो त्रिनयन प्रसीदत्याक्रोशन् Bh. 3. 123; call out loudly to; पतिमाचुकुशुः Rām. -2 To revile, abuse, scold, assail with angry words; परस्य हेतोर्नामाक्रोशसि Dk. 58, 97; शतं ब्राह्मणमाकुश्य क्षत्रियो दण्डमर्हति Ms. 8. 267; Bk. 5. 39. -3 To curse. -4 To censure, express displeasure.

आकुष्ट p. p. 1 Scolded, reviled, censured, abused, calumniated &c.; कुश्यन्तं न प्रतिकुध्येदाकुष्टः कुशलं वेदेत् Ms. 6. 48; Śi. 12. 27. -2 Sounded, vociferated. -3 Cursed. -ष्टम् 1 Calling out. -2 A harsh cry or sound, an abusive speech (परुषभाषणम्); मार्जारमूषिकास्पशे आकुष्टे क्रोधसंभवे Katy.; प्रपातजलनिर्घोषैः प्राकुष्टमिव सर्वतः Rām. 5. 56. 30.

आक्रोशः, -शनम् 1 Calling or crying out, vociferation, loud cry or sound. -2 Censure, blame, reviling; आक्रोशमपि परिहासमाकलयन्ति K. 235, 291; abuse Y. 2. 302. -3 A curse, imprecation; गर्भमेवमुक्तम् K. 291, 346. -4 An oath.

आक्रोशकः, -क्रोष्ट a. 1 Vociferous, one who calls out or vociferates. -2 A reviler, abusive.